

Op 18 mei overhandigde het Instituut voor Natuurbehoud het Natuurrapport 2005 aan Kris Peeters, Vlaams minister voor openbare werken, energie, leefmilieu en natuur.

Natuurrapport 2005 vraagt koerswijziging om de Europese 2010-doelstelling te halen

De cijfers zijn weer weinig opbeurend. In Vlaanderen leven naar schatting 40.000 soorten wilde planten en dieren. Van slechts 9 % van deze soorten is de status gekend. Van deze soorten is onder-tussen 6 % verdwenen en staat nog eens 28 % op de Rode Lijst. Veel van deze Rode-Lijstsoorten zijn aan een zeer specifieke habi-tat gebonden. De instandhouding van die habitat wordt bemoei-lijkt door de verdere aantasting van de ruimtelijke en de milieukwaliteit. Indien niet spoedig de nodige maatregelen worden genomen zullen ook deze soorten verdwijnen.

Zeer negatieve cijfers komen uit het agrarische gebied en met name de akkers. Het aantal broedgevallen van de Veldleeuwerik ging met 95 % en van de Graspieper met 70 % achteruit. Ook Grauwe gors, Geelgors en Gele kwikstaart worden steeds zeldza-

Dumortier M., L. De Bruyn, M. Hens, J. Peymen, A. Schneiders, T. Van Daele, W. Van Reeth, G. Weyembergh & E. Kuijken red.), 2005. Natuurrapport 2005. Toestand van de natuur in Vlaanderen: cijfers voor het beleid. Mededeling van het Instituut voor Natuurbehoud nr. 24, Brussel.

De natuurrapportering maakt steeds meer gebruik van indicatoren. Naast het rapport is er nu ook een website Natuurindicatoren, die voor elke indicator een fiche met cijfermateriaal en beknopte achtergrondinformatie brengt. Het Natuurrapport 2005 (496 pp.) en de brochure 'Natuurrapport 2005 in vogelvlucht' (36 pp.) zijn digitaal beschikbaar op www.nara.be en te bestellen (gratis) via nara@inbo.be of op tel.nr +32 2 558 18 34. De website Natuurindicatoren is toegankelijk via www.natuurindicatoren.be

**Myriam
Dumortier**

mer. De achteruitgang van akkervogels speelt zich af op Noordwest-Europees niveau, maar is in Vlaanderen nog sterker dan in de buurlanden. Een belangrijke oorzaak is de verdergaande intensivering en schaalvergroting in de landbouw. Daardoor vermindert de nestgelegenheid voor akkervogels, alsook de beschikbaarheid van onkruidzaden en ongewervelden en daarmee het voedsel voor die vogels. Het landbouwbeleid draagt een belangrijke verantwoordelijkheid voor deze biodiversiteit.

De meeste aan bossen gebonden broedvogels gaan er op vooruit. Veel heide en niet-geïntensiveerd grasland verbost en in het bos-beheer neemt de aandacht voor natuurbehoud toe. Het beleid streeft ernaar bomen ouder te laten worden, meer dood hout in het bos te laten en de boom- en struiklaag gevarieerder te maken. Toch tonen de resultaten van de bosinventaris dat het voor de meeste bossen nog veel beter kan. Dat de bosvogels het goed doen betekent nog niet dat dit ook voor de vegetatie en het bodemleven het geval is. Hoewel de emissies afnemen blijft in 61 % van de bossen de verzurende depositie hoger dan de kritische last. Voor de vermestende depositie is dit zelfs in 100 % van de bossen het geval. Vooral in de Noorderkempen en Zandig Vlaanderen zijn zowel de deposities als de kwetsbaarheid van bodem en vegetatie hoog. Bij het niet meer overschrijden van de kritische last is het probleem overigens nog niet van de baan. Pas vanaf dan kan het herstel van de bodem beginnen; het herstel van het bodemleven en de vegetatie volgen nog later. Het milieubeleid heeft hier nog veel werk aan de winkel.

Heel wat populaties watervogels en vissen ontwikkelen in de goede richting, onder andere dankzij de waterzuivering. De Europese Kaderrichtlijn Water stelt dat tegen 2015 alle Europese waterlopen een goede ecologische kwaliteit moeten halen. Uit het vismeetnet blijkt dat – ondanks de verbetering – nog maar 1 van de 250 meetpunten in beken en kleine rivieren deze waterkwaliteit bereikt. In de grote rivieren wordt ze nergens behaald. Op basis van de waterkwaliteitsmeetnetten werd geschat dat in 5 % van de meetpunten de nutriëntenvoorwaarden en in 3 % van de meetpunten aan de zuurstofvoorwaarden voor een goede ecologische kwaliteit worden gehaald. Terwijl de indicatoren vissen en nutriënten op een beperkte verbetering wijzen, is er voor de indicator zuurstof – een maat voor de organische belasting van het water –

A&W heeft de expertise om ecologisch onderzoek uit te voeren en ecologische kennis te vertalen in objectieve adviezen, toegesneden op de vragen van opdrachtgevers.

Onze dienstverlening omvat alle facetten van ecologisch onderzoek en advisering, van effectanalyses tot ontwikkelingsvisies. Wij werken in het hele land en zijn vertrouwd met alle landschapstypen en ecosystemen.

Ons bureau bestaat uit een team van ongeveer vijftieng mensen met:

- **Een brede visie.** Ieder is in staat over de schutting van het eigen specialisme te kijken en de vakkennis in een breder perspectief te plaatsen.
- **Een praktische insteek.** Onze ecologische kennis en ervaring verbinden we met de praktijk van inrichting en beheer.
- **Ervaring in veldonderzoek.** Al ons werk, ook als het geheel achter het bureau tot stand komt, is doortrokken van veldkennis. Alle medewerkers gaan geregeld het veld in. Dat houdt ons scherp en het komt de kwaliteit van de adviezen ten goede.

Altenburg & Wymenga

ECOLOGISCH ONDERZOEK

Spoorlaan 12 - 9269 PE Veenwouden - Tel: 0511-474764 - info@altwym.nl

De Levende Natuur

Wij doen een beroep op u

Natuurmonumenten viert dit jaar het eeuwfeest, **De Levende Natuur** is al weer enkele jaren verder. Deze historie is echter geen garantie voor een eeuwig voortbestaan. **De Levende Natuur** zal vooruit moeten kijken om adequaat in te kunnen spelen op de toekomst.

De Levende Natuur is vitaal en wil vitaal blijven

Het bestuur en de redactie zijn hard aan het werk de toekomst van het blad veilig te stellen. Zo geven we in het lopende jaar het tijdschrift meer kleur. Het tijdschrift wint hiermee aan aantrekkelijkheid en krijgt een meer professionele uitstraling. Deze nieuwe uitstraling moet ervoor zorgen dat het abonneebestand van **De Levende Natuur** groot genoeg wordt om ook in de toekomst een boeiend en actueel blad te kunnen blijven.

Meegaan met de tijd betekent ook dat **De Levende Natuur** gaat zorgen voor een betere toegankelijkheid van haar artikelen via internet.

De website www.delevendenatuur.nl gaat aangevuld worden met direct opvraagbare samenvattingen van de artikelen uit het tijdschrift. Voor abonnees wordt het bovendien mogelijk de volledige artikelen op te vragen. Deze extra service is naar verwachting aan het einde van het jaar functioneel.

De Levende Natuur verbreedt uw horizon

Het wordt echter hoog tijd dat ook het aanstormend talent in de praktijk van natuurbeheer en -beleid, jonge onderzoekers, kersverse biologiedocenten, ouderejaars biologiestudenten en de enthousiaste natuurliefhebbers in Nederland **De Levende Natuur** gaan lezen!

De beste reclame voor het blad komt natuurlijk van haar huidige lezers, daarom doen we een beroep op u, omdat wij verwachten dat er veel potentiële abonnees zijn te vinden in de achterban van onze eigen lezers.

We roepen u op ons actief te helpen door adressen aan te reiken van potentiële abonnees. Dit biedt ons de gelegenheid om uw bekenden éénmalig een kennis-makingsnummer toe te sturen. Op deze wijze helpt u ons blad aan een bredere basis, een basis voor de toekomst!

U kunt geschikte adressen toesturen per e-mail (administratie@delevendenatuur.nl), per fax (0317 - 42 68 67) of per brief (antwoordnummer 134, 6700 AB Wageningen).

Namens het bestuur en de redactie, Prof. Jan Bakker en Bart van Tooren

www.delevendenatuur.nl

nog geen duidelijke trend. Ook het aantal vismigratieknelpunten ontwikkelt in de goede richting: tot 2004 geraakte 7 % van de knelpunten op prioritaire waterlopen opgelost. Op Benelux-niveau werd echter afgesproken dat deze knelpunten tegen 2010 allemaal moeten opgelost zijn. De afstand tot de internationale afspraken blijft in alle gevallen bijzonder groot. Om ze te halen is een stroomversnelling nodig.

Reservaten hebben positieve effecten op de biodiversiteit. Hun oppervlakte verdubbelde in 10 jaar tijd. Op 1/1/2004 was 2,3 % van het Vlaamse grondgebied natuur- of bosreservaat. Dit cijfer blijft echter bescheiden in vergelijking met bijvoorbeeld de 9,7 % die in Nederland en de 5,2 % die in Noordrijn-Westfalen zijn gerealiseerd. Het percentage reservaat in Vlaanderen bevindt zich in de grootteorde van Greater London, dat een tien keer hogere bevolkingsdichtheid heeft. Het huidige aankoopritme is onvoldoende om de tegen 2007 voorziene nog steeds bescheiden 3,7 % te halen.

Het Vlaams Ecologisch Netwerk heeft als doelstelling grotere eenheden natuur te creëren. De eerste 85.000 ha die in 2003 werden goedgekeurd zijn opgebouwd uit bestaande planologische groengebieden en vormen dus nog geen meerwaarde. Tussen 2003 en augustus 2004 groeide de oppervlakte VEN tot 86.800 ha. Alleen

een goed afgewogen afbakening van de bijkomende groengebieden kan effectief tot grotere eenheden natuur leiden. Het ruimtelijk beleid speelt hierin een belangrijke rol.

Een constante doorheen het rapport is de vaststelling dat de inspanningen wel resultaten opleveren, maar dat deze nog veel te beperkt zijn om de achteruitgang van de biodiversiteit te keren. Nochtans werd op Europees niveau afgesproken om het verlies van biodiversiteit stop te zetten tegen 2010. Om dit te realiseren is er nood aan een koerswijziging. Dit geldt niet alleen voor het natuurbeleid, maar ook voor talrijke andere beleidsdomeinen en sectoren: het milieubeleid, het ruimtelijk beleid, de landbouw en andere of kortom: de hele samenleving. Tot dit besluit kwam ook het Millenium Ecosystems Assessment dat in april j.l. door de Verenigde Naties werd voorgesteld. Indien het verlies van biodiversiteit niet stopt, worden de kansen van de toekomstige generaties ondermijnd.

Dr. ir. M. Dumortier
Instituut voor Natuurbehoud
Kliniekstraat 25
B-1070 Brussel
e-mail: myriam.dumortier@inbo.be